

Да участвам в училище: Чуйте моя глас!

Снимка на корицата: Даун Мадрид

ДОКЛАД НА ПРОЕКТ НА ИНКЛУЖЪН ЮРЪП
Уважение, солидарност към и включване на хора с интелектуални затруднения

ПАРТНЬОРИ ПО
ПРОЕКТА
„ЧУЙТЕ НАШИТЕ
ГЛАСОВЕ!“:

- „Инклужън Юрп“ (Inclusion Europe), Белгия: www.inclusion-europe.org
- „Юрочайлд“ (Eurochild), Белгия: www.eurochild.be
- Фондация „Сийдър“ (The Cedar Foundation), България:
<http://www.cedarfoundation.org/en/>
- КУИП (QUIP), Чехия: www.kvalitavpraxi.cz
- Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“ (The Down Syndrome Foundation Madrid), Испания: <http://www.downmadrid.org/>

И в сътрудничество с Фондация „Лумос“ (Lumos):
www.wearelumos.org

В своята основна част настоящата публикация е изготвена от служители на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“ (Соня Улман и Марта Алберт) в рамките на европейския проект „Чуйте нашите гласове: подпомагане и насърчаване на участието на деца с интелектуални затруднения“. „Чуйте нашите гласове!“ има за цел изследване, прилагане на пилотна фаза и споделяне на методи, укрепващи и насърчаващи участието на деца с интелектуални затруднения. Повече информация може да бъде намерена на: www.childrights4all.eu.

Настоящата публикация е изготвена с финансовата подкрепа на програмата на Европейската комисия „Основни права и гражданство“. Отговорност за съдържанието на тази публикация носят единствено партньорите по проекта „Чуйте нашите гласове!“, като по никакъв начин не може да се приема, че то отразява становището на Европейската комисия.

©Inclusion Europe, Brussels, 2014
Снимка на корицата: Даун Мадрид

дизайн Orangemetallic.be

ISBN: 2-87460-151-9

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

4

ГЛАВА I:

ПРОЕКТЪТ ВЪВ ФОНДАЦИЯ „СИНДРОМ НА ДАУН, МАДРИД“

5

1. Нашето училище 5
2. Насърчаваме ли участие? 5
3. Предприети действия 6
4. Два конкретни примера с ученици: Хавиер и Раул 6
 - A) Самоопознаване 7
 - B) Областите, в които имам нужда от подкрепа 10
 - C) Моите желания и цели 11
 - D) Оценяване на напредъка, постигнат по отношение на осъществяването на моите лични цели 13
5. Участие в класната стая 16
 - Инструмент 1: Училищният съвет 16
 - Инструмент 2: Годишният училищен изследователски проект 17
 - Инструмент 3: Обучение за придобиване на умения за взимане на решения 17
6. Участие на ниво образователен център 18
 - Инструмент 1: Анкета относно участието 18
 - Инструмент 2: Отговорно участие в официални представителни органи 18
7. Съвместно участие на различни образователни центрове 19
 - Участие чрез Дейности за подкрепа (Доброволческа работа) 19
 - Повишаване на осведомеността и учене чрез участие: Група младежи в програмата „Стъпка по стъпка“ 19

ГЛАВА 2:

ИЗМЕРЕНИ РЕЗУЛТАТИ В „СИНДРОМ НА ДАУН, МАДРИД“

21

- I. Участие на всеки ученик 21
- II. Участие в класната стая 21
- III. Участие на ниво образователен център 21
- IV. Съвместно участие на образователни центрове 24
- V. Участие чрез доброволческа работа в различни събития във Фондацията 28

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ ПО ТЕМАТА „УЧАСТИЕ“

29

” Тези занятия се провеждат всеки месец. Показани са примери от занятия за приготвяне на пица, мъфини и великденски яйца. ”

Обща информация

Член 24 от Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания, който гарантира на хората с увреждания достъп до приобщаващо образование наравно с другите, е бил предмет на изчерпателен анализ от страна на учители, семейства и хора, чието работно ежедневие е в областта на образованието. Провеждат се дискусии относно разликата между включване и интеграция, като се разработват стратегии за преобразуването на училищата във включващи такива. Много малко внимание обаче се отделя на членове 29 и 30, визиращи правото на хора с увреждания на участие и начина, по който да се постигне тази цел. Какъв е смисълът средата да се определя като приобщаваща, ако дете с интелектуални затруднения не може да участва или не му се позволява да го прави?

Още от най-ранно детство, ние, членовете на семейството и професионалистите в образованието, решаваме кое е най-доброто за „нашите“ деца и какво те искат или от какво се нуждаят. Това важи с особена сила за деца с интелектуални затруднения. Ние сме „знаещите“, онези, които взимат решенията и определят целите вместо тях. В хода на целия този процес, гласът на децата или никога не бива чул и взет под внимание, или пък това става много рядко.

За целта е от основно значение да се подкрепят децата и да се въоръжат с умения и знания, така че с подходящата помощ да могат да участват пълноценно във всички аспекти от своя живот. Ако не преподаваме вземане на решения, самоопределение, познаване на правата и начина, по който те се упражняват, заедно със стимулиране на участие от най-ранна възраст, то гласът на тези деца трудно ще бъде чул. Те трябва да осъзнаят, че като хора, те са личности, които имат същите права като другите и че правото на участие е едно от фундаменталните им права.

Според предходни изследвания, провеждани от „Инклужън Юрп“, деца с увреждания участват в обществото в по-малка степен в сравнение със своите връстници без увреждания, поради факта, че по-малко се включват в обществени дейности. Изграждането на приятелства, участието в групови дейности и членуването в клубове са все начини, чрез които човек се научава да е ангажиран в обществото, като тези дейности дават своя съществен принос към социалното и личностното развитие на всички деца. Участието в тези дейности невинаги обаче е лесно за деца с увреждания, като те се нуждаят от специална подкрепа за целта.

Участието има два основни аспекта. От една страна е изключително важно човек да се вслушва в децата с интелектуални затруднения. От друга страна е важно те да бъдат подкрепяни, за да могат да участват не само във формалното образование, но и в обществени дейности.

Трети аспект, който не следва да изпускаме, е, че децата с и без увреждания могат да изпълняват значима роля като фактори за обществено преобразуване. Целта ни е да се укрепи способността на децата да участват, в съответствие с тяхната възраст, зрялост и социален контекст. Ние утвърждаваме правата на децата да бъдат чути, да изразяват своето мнение по въпроси, които ги засягат и да бъдат оставени свободно да поемат своите роли и отговорности, като в същото време уважават своите родители и други авторитети. Веднъж научили се да изразяват своето мнение, да поемат отговорност за своите действия и да взимат решения, децата ще могат да подобрят своята позиция както като ученици, така и като граждани.

Именно чрез проекта **„Чуйте нашите гласове!“** желаем да овластим и да научим децата с и без интелектуални затруднения **да участват** във всички въпроси, които ги засягат пряко, така че те да станат господари на своя собствен живот.

ПРОЕКТЪТ ВЪВ ФОНДАЦИЯ „СИНДРОМ НА ДАУН, МАДРИД“

1. Нашето училище

Различните инструменти и методологии, разгледани по-долу, се използват от Центъра за специално обучение „Фернандес – Миранда“ (the Fernandez-Miranda Centre for Special Education), новосъздадено училище (през 2012 г.), развиващо дейност под егидата на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“ (или накратко „Даун Мадрид“). Мисията на центъра е да подобрява живота на своите ученици и техните семейства посредством планове за действие и целите, определени в неговата образователна програма. Всъщност, именно благодарение на качествена образователна програма учениците могат да се развиват по един пълноценен начин, който им позволява да използват, да контролират и да се наслаждават на средата, в която протича тяхното ежедневие в училището. Тази образователна програма предоставя на учениците подкрепата и необходимите ресурси, заедно с подготвен и отдаден персонал, обединен от един общ проект, приобщаващ всички членове на образователната общност.

Фундаменталната цел на замисъла на програмата е нашите ученици лично да постигнат успех. Тази цел ще бъде постигната благодарение на прецизно създаден образователен модел, почиващ на ценности като уважение на разнообразието, независимостта и социалното включване, както и на принципа на холистично образование, насочено към личността.

Педагогическите изисквания на този модел са следните: отдаденост, участие и вътрешна комуникация между всички членове на училищната общност, в това число семействата и близките приятели и познати. Убедени сме, че е абсолютно задължително децата да имат възможности да участват от най-ранна възраст. Поради това вярваме, че участието в проекта „**Чуйте нашите гласове!**“ е уникална възможност за всеки да усвои необходимите умения, за да бъде обучено едно дете в областта на участието.

Надяваме се с този проект учениците да се научат да взимат решения самостоятелно, особено за въпроси, засягащи тяхното бъдеще. Също така се надяваме да получим пълната подкрепа на техните семейства, близки приятели и познати и на техните учители. Това е начинът, по който децата, които имат своите надежди и мечти за бъдещето, ще извлекат ползи от нашето положително насърчаване и подкрепа, като ние никога не бива да забравяме техните желания за бъдещето.

2. Насърчаване ли участие?

Преди да стартираме своя проект, на няколко служебни съвещания обсъждахме въпроса какво означава участието за нас и доколко осъзнаваме важноста на този аспект в нашето училище.

По-долу е представен примерен въпросник, който ни помогна да проведем целенасочена дискусия.

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО

РЕЗУЛТАТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА
(ЗАГРАЖДАНЕ С КРЪГЧЕ)

Децата биват информирани относно предстоящи промени	1 2 3 4 5
Децата биват информирани за причините за промените	1 2 3 4 5
Мненията на децата се отчитат преди настъпването на промените	1 2 3 4 5
Вие учите децата какви са правата и задълженията им	1 2 3 4 5
Вие ги учите как да се оплакват, ако не харесват нещо	1 2 3 4 5
Децата могат да избират измежду различни развлекателни дейности	1 2 3 4 5
Децата могат да избират кои книги се закупуват за библиотеката	1 2 3 4 5
Децата имат възможност да изказват мнението си по различни въпроси	1 2 3 4 5
Децата разполагат със система за алтернативна комуникация, ако им е необходима	1 2 3 4 5
Училището разполага с информативни графични обозначения (пиктограми) за онези, които имат нужда от подкрепа в комуникацията	1 2 3 4 5

5 – винаги / 4 – доста често / 3 – често / 2 – понякога / 1 – никога

3. Предприети действия

За да организираме своята работа в училището, групирахме стъпките, които искаме да направим, съгласно следната схема:

a) Дейности, касаещи културата на нашето училище:

- Осведомяване на родителите и професионалистите относно ценностите и водещите принципи, свързани с детското участие.
- Разписване на тези ценности и принципи; организиране на малки работни групи от ученици, родители, учители и друг персонал за разработване на този документ.
- Оповестяване на документа и полагане на усилия за привличане на всички към него.

Важно да се запомни:
Този документ трябва да е достъпен!

b) Дейности, касаещи целите на нашето училище:

- Организиране на конкретни мероприятия за насърчаване на участието в нашето училище.
- Обръщане на особено внимание на отчитането на броя дейности, които разработваме за насърчаване на участието в хода на учебната година.
- Поставяне на снимки и други нагледни материали, свързани с дейностите, на табло, така че всички да знаят за тях.
- Отчитане дали учениците чувстват, че могат да участват в дейностите и че техните гласове биват чути.
- Осведомяване на учениците за броя техни предложения, приложени на практика или сериозно обмислени.

c) Дейности, свързани с организацията на училището:

- Обособяване на място за „кутия за предложения“.
- Осигуряване на място и време в рамките на дневната програма, в което ученици да се срещат едни с други и да започват обсъждане по въпроси, които са важни за тях по отношение на организацията.
- Осигуряване на конкретно време за прием и изслушване на ученици и техните предложения от страна на директора.
- Осигуряване на място за ученици в Училищното настоятелство.

d) Дейности, свързани с педагогическите практики:

- Включване на обучение в областта на правата на децата и тяхното утвърждаване и упражняване на всяко ниво на учебната програма.
- Включване на игри за придобиване на умения като отстояване, активно слушане, решаване на проблеми и др., за всяко възрастово ниво.
- Анализирание и обсъждане на предизвикателствата пред нашата организация и напредъка, постигнат в областта на детското участие.

4. Два конкретни примера с ученици: Хавиер и Раул

Историята на Хавиер

Хавиер е дванадесетгодишно момче със синдром на Даун. Преди да постъпи в нашия център, той е посещавал масово училище. Майка му е учител в гимназиалния курс и подкрепя активното участие на своя син при планирането на неговото собствено бъдеще.

Историята на Раул

Раул е четиринадесетгодишно момче със синдром на Даун, отглеждано в приемна грижа. Преди да постъпи в нашия център, той е посещавал масово училище. Приемните му родители са решени да предоставят пълна подкрепа на Раул, така че той да е активен участник в своя живот и да го живее от първо лице.

Раул има необходимост от подкрепа в много области, особено по отношение

на поведенческия самоконтрол. Използва система за алтернативно общуване (пиктограми), за да подобри своето поведение.

Предприети стъпки с двамата ученици

Използваната методология е на принципа на Планирането с акцент върху личността (ПАЛ, на англ. Person-Centred Planning (PCP)), но не следва правилата на същата система. Самите ученици, техните семейства и обучители изготвят Индивидуален план за развитие за всеки ученик. След отчитане на личната история, уменията за овладяване, способностите за развитие и желанията на детето, този индивидуален план за развитие улеснява ученика при определянето (пряко или с помощта на другите) на целите, които иска да постигне, за да подобри своя живот през всяка учебна година. Учениците разчитат на отдадеността и силата на група за подкрепа, за да постигнат своите цели.

За разлика от подхода ПАЛ, не децата избират своите фасилитатори – този избор остава в прерогативите на техните учители. Семейството продължава да играе решаваща роля, тъй като неговите членове ще трябва да участват и да бъдат отдадени от самото начало на програмата.

Преди стартиране, програмата бива разяснена на образователния екип, родителите и самите деца. В хода на същинското изпълнение на програмата се провеждат различни дейности с акцент върху личността, неизменно с, от и за отделния човек. Следва описание на всяка предприета стъпка, както и най-важните дейности и използвани средства.

За получаването на необходимата информация се провеждат няколко срещи през учебната година за определяне на целите в индивидуалния план за развитие. Всички други членове, присъстващи на срещата, постигат консенсус относно личните цели, които ученикът иска да постигне, с използване при необходимост на системи за алтернативно общуване. В последствие се провеждат срещи за оценяване и проследяване.

Използвахме пиктограмите, създадени от Серхио Палао. Източник: ARASAAC (<http://catedu.es/arasaac/>) Лиценз: CC (BY-NC-SA).

Стъпките в индивидуалния план за развитие са следните:

- Самоопознаване
 - Това са моите близки хора
 - Моите предпочитания
 - Моите силни и слаби страни
- Областите, в които имам необходимост от подкрепа
- Определяне на моята група за подкрепа и целите, които искам да постигна
- Оценка на напредъка в постигането на личните ми цели.

А) Самоопознаване

Цел: Първата цел е ученикът да си състави реалистичен образ за самия себе си.

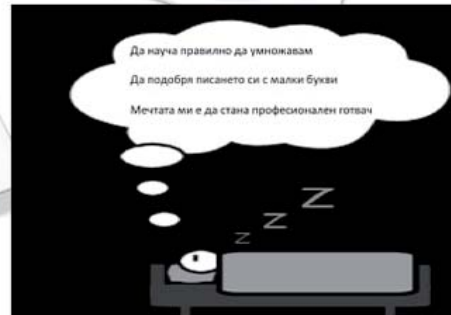
За постигането на целта е нужно ученикът да ни покаже кой е в неговия най-тесен кръг: семейство, приятели, професионалисти, други (съседи, хора, които водят развлекателни дейности). Така се гарантира, че ние знаем конкретно кои са най-важните хора за ученика. Той също така трябва да ни посочи ежедневните си среди и любимите си места къщи, в училище, в свободното си време или във времето, в което ползва други услуги.

Трябва да знаем какви са личните вкусове и предпочитания на ученика – какво харесва и обича, кое му носи усещане за комфорт и сигурност, както и какво го тревожи, какво го изпълва с дискомфорт или страх, кои са неговите силни страни, в какво е добър, какво за него е най-трудно и кои са неговите слабости.

Приложен метод:

- Представяме нашия метод като предложен план за действие, за да насърчим ученика и неговото семейство, заедно с училищния подкрепящ екип, да събере най-

Чуйте моя глас!

” Хавиер е дванадесетгодишно момче със синдром на Даун. ”

уместната информация за самия него (с помощта на родителите и професионалистите), за да бъде предоставена на неговата официална група за подкрепа. Така всеки, когото го е грижа за ученика и който е решен да му помага, разполага с единна визия за неговите планове за бъдещето.

2. Обучителят-фасилитатор провежда първа среща с детето с увреждане, за да го оцени изчерпателно с помощта на избрани средства. На тази първоначална среща на детето следва да се позволи да разбере, в съответствие с неговото когнитивно ниво, целите на предложения план за действие и значението на сведенията, записани във всяка карта от личното досие.

3. Обучителят-фасилитатор провежда индивидуалното планиране и оценка с помощта на естествената мрежа за подкрепа на детето. Главните функции на учителя-фасилитатор са да гарантира, че правата, идеите, целите и предпочитанията на човека с увреждане са уважени, като по този начин утвърждава идеята, че ученикът с увреждане е способен да управлява собствения си живот; да насочва и стимулира участие от страна на официалната група за подкрепа, създавайки дух на доверие и постигайки съгласие сред всички нейни членове; да ръководи срещите; да извършва последващо наблюдение; и да насърчава осъществяването на всички заявени ангажименти. (Видеоматериал 1) Подготовка на моята среща.

ТОВА СА МОИТЕ БЛИЗКИ ХОРА

Цели: Нашите цели са да определим значимите за ученика хора. За улесняване на този процес на идентификация се използват няколко категории: „Семейство“, „Приятелите“, „Професионалисти“ и „Други“ (съседи и пр.). Това са хора, близки до ученика, на които може да се разчита за подкрепа, за да може той да напредва към своите цели.

Приложен метод:

1. Ученикът посочва най-значимите хора от своето непосредствено обкръжение. За да се улесни определянето, тези хора се разпределят по следния начин в четири групи: „Семейство“, „Приятелите“, „Професионалисти“ и „Други хора от моята среда“. От тази схема на взаимоотношенията ученикът избира хората, които би желал да се

включат в неговия процес на планиране, т.е. хора, които винаги ще присъстват и които ще предоставят цялата помощ и подкрепа, която му е нужна, за да постигне целите си.

2. Във всички случаи фасилитаторът ще е класният учител.
3. Планиране на процеса: След като се определят най-значимите хора, ученикът решава кой да бъде включен в неговата официална група за подкрепа.
4. Като се определи групата, ученикът се свързва с всеки един човек, който е избрал, с помощта на родители или своя фасилитатор. След като получи тяхното съгласие да участват, фасилитаторът ще съгласува графика им така, че да могат официално да започнат срещите.

Това са моите близки хора (Хавиер)

Семейството

Инма (мама) Хуанхо (татко)
Мариано, Санти, Хуго, Силвия,
Адриана, Сандра, Мария Анхелес
Мария Анхелес (баба)

Приятелите

Пабло, Серхио, Алонсо,
Елена, Моисес и Ана Арон (тенис)

Професионалистите

Други (съседи, развлечения...)

Вирхиния, Ектор, Хуанхо, Луис,
Марио (басейн)

Това са моите близки хора (Раул)

Семейството

Татко, мама, Мария,
Педро, Антонио, Ана, дядо; лели:
Рейес, Елена; чичовци: Гонсало,
Хоакин; братовчеди: Кристина,
Марта, Гонсало, Фифи (куче)

Приятелите

Алонсо, Мария, Серхио, Елена,
Лейла и Марта.

Професионалистите

Други (съседи, развлечения...)

Сеси (приятелка на мама)

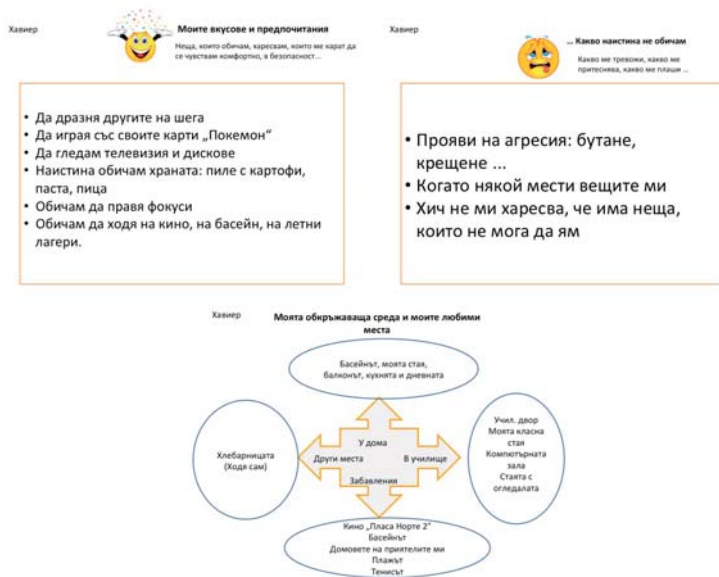
МОИТЕ ПРЕДПОЧИТАНИЯ

Цели: Създаването на Личен профил, който да ни помогне да опознаем и да чуем човека, така че да разберем и оценим неговите вкусове, умения и способности, както и онова, което го затруднява или изпълва с разочарование.

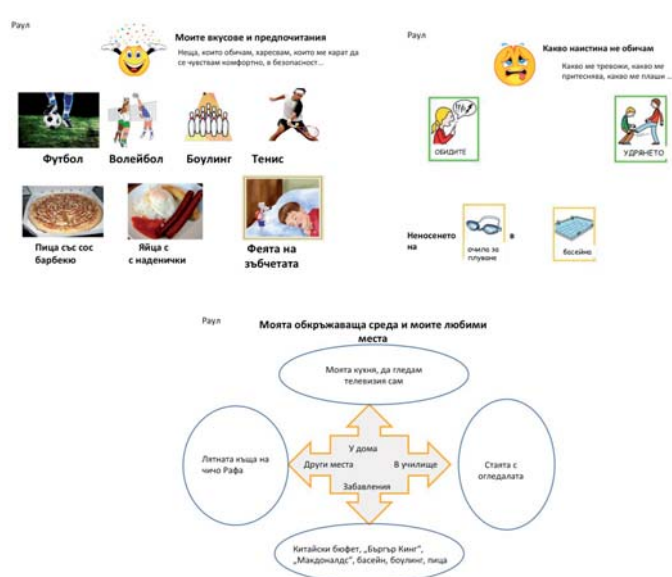
Приложен метод:

1. Фасилитаторът търси най-добрите методи за събиране на информация от ученика, тъй като тази информация ще доведе до по-добро разбиране на същия. За целта фасилитаторът изготвя материали, които да
2. С помощта на ученика се създават компютъризирани материали, които имат силно зрительно въздействие и са предназначени да провокират интереса на детето.

Хавиер

Раул

МОИТЕ СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ

Цели: Да се опознае добре ученикът. Да се открият неговите таланти, онова у него, което предизвиква възхищение у другите и неговите ограничения.

Приложен метод:

1. Фасилитаторът ще помогне на лицето с увреждане да открие своите способности и дейностите, в които се откроява, в това число всички задачи, които умее да изпълнява добре. В същото време човекът трябва да осъзнава своите ограничения, дейностите и задачите, при които е склонен да греши повече и накрая, типа поведение, който е неприемлив, било защото е недопустим или е неуместен спрямо съответния момент или обстоятелства.

Хавиер

Хавиер

Добър съм в...

Моите силни страни

Забавен съм, дружелюбен съм, много съм добър в театралните постановки и писането на истории

Какво ми се отдава най-трудно

Моите слаби страни

Да спазвам правилата
Да спра да мамя
Да споделям професионалистите, работещи с мен, с другите
Да поздравявам хората, които срещам
Да съм организиран

Раул

Раул

Добър съм в...
Моите силни страни

 ПЛУВАНЕ
 в
 БАСЕЙНА
 и
 САМ

Какво ми се отдава най-трудно
Моите слаби страни

 МАТЕМАТИКАТА
 Да се успокоя

В) Областите, в които имам нужда от подкрепа

Втората стъпка, която трябва да направим, за да оценим нуждите от подкрепа на младия човек, е да се определят главните области, в които той има нужда от подкрепа и помощ. Ученикът бива насърчаван да следва следния мисловен процес: „Предвид моята възраст и ниво на развитие, заедно ще определим областите, в които имам нужда от подкрепа, важна за мен, както и степента ѝ“.

Ще бъдат изследвани с ученика нуждите в контекста на следните дейности: обличане, лична хигиена, хранене, външен вид, домашни

задължения, забавления у дома, самоконтрол, общуване и реч, когнитивни процеси, моторно развитие, ниво на чувствителност, навици за сън, физическо нараняване, здраве и безопасност, забавления в общността, използване на обществен транспорт, въпроси, свързани с пари, мобилност и чувство за ориентация, мотивация, ежедневни рутинни дейности, взимане на решения, самозащита, социално и емоционално развитие, основно социално поведение (социални умения) и социални взаимоотношения (съдействие, проява на уважение към другите).

Хавиер

Хавиер

Нужна ми е допълнителна подкрепа

Измерване на нуждата от подкрепа

Определяне на съответните области с необходимост от подкрепа			
Обличане	Коммуникативни и езикови умения	Социални взаимоотношения (съдействие, проява на уважение)	
	Когнитивни процеси	Развлекателни дейности	Основно социално поведение (социални умения)
Лична хигиена	Моторика	Използване на обществен транспорт	Емоционално развитие
Навици за хранене	Ниво на чувствителност	Пари	
Външен вид		Ориентация и мобилност	
Домашни задължения	Сън	Мотивация	Самозащита
Свободно време у дома	Самонаряване	Рутинни ежедневни дейности	Взимане на решения
Лична организираност	Лично здраве и безопасност		

С отчитане на моята възраст и етап на развитие, ще определим съответните области, в които има нужда от допълнителна подкрепа и степента на подкрепата, която ми е необходима.

Раул

Раул

Нужна ми е допълнителна подкрепа

Измерване на нуждата от подкрепа

Определяне на съответните области с необходимост от подкрепа			
Обличане	Коммуникативни и езикови умения	Социални взаимоотношения (съдействие, проява на уважение)	
	Когнитивни процеси	Развлекателни дейности	Основно социално поведение (социални умения)
Лична хигиена	Моторика	Използване на обществен транспорт	Емоционално развитие
Навици за хранене	Ниво на чувствителност	Пари	
Външен вид		Ориентация и мобилност	
Домашни задължения	Сън	Мотивация	Самозащита
Свободно време у дома	Самонаряване	Рутинни ежедневни дейности	Взимане на решения
Лична организираност	Лично здраве и безопасност		

С отчитане на моята възраст и етап на развитие, ще определим съответните области, в които има нужда от допълнителна подкрепа и степента на подкрепата, която ми е необходима.

С) Моите желания и цели

Цели: да се определи какво детето се интересува да учи и какви цели иска да постигне в и извън класната стая през предстоящата учебна година.

Приложен метод:

1. Фасилитаторът ще помогне на младия човек да открие своите желания и цели. Преди да се стартира с индивидуалния план, всеки ученик трябва да си даде сметка кои от предложените цели са най-важни за него.
3. Най-удачно е да се започне с прости задачи, цел по цел, като се отделя внимание на всеки отделен аспект. Нашето желание е целите и мечтите на учениците да се осъществят. Но следва и да сме реалисти и да се ангажираме с постижими цели.
4. Накрая, ще запишем на хартия споразуменията и задълженията, отнасящи се до всеки член на екипа, обвързани със срокове, места и пр. Преди да започнем, трябва да сме сигурни, че учениците напълно

Хавиер	Раул
Хавиер Моите желания и цели Какво бих искал да постигна тази година в училище Какво бих искал да науча	Раул Моите желания и цели Какво бих искал да постигна тази година в училище Какво бих искал да науча
• Да се науча да умножавам правилно • Да провеждам научни експерименти • Да пиша с малки букви • Мечтата ми е да стана готвач: да се науча да приготвям ястия с моята майка • Бих желал да чета книги и да гледам мистъри филми	 ДА РАБОТЯ ЧЕТЕНЕ И ПИСАНЕ СЪБИРАНЕ

2. След приключването на индивидуалния план ще разполагаме с цялата информация, необходима за всеки ученик. Така ще познаваме по-добре всички ученици, а те самите ще си тръгнат от интервюто с усещането, че ни е грижа за всичко, което ги мотивира. Трябва да ги накараме да осъзнаят, че много от техните мечти и цели могат да се постигнат, като се полага усилие и с ентузиазъм и с нагласа за активно участие. В същото време постоянно трябва да отчитаме цялата информация, която те са споделили с нас и трябва да удържим обещанието си пред тях, че могат да постигнат всичко, което пожелаят. Трябва да им осигурим помощта, която им е нужна за развиване на техните умения и таланти.

разбират онова, което се обсъжда.

Те трябва да знаят, че ще ги подкрепяме и ще им помагаме, доколкото можем по всякакъв възможен начин. Те трябва да се чувстват защитени и подкрепени. В същото време и те трябва да се съгласят да дадат своя принос под формата на необходимото време и усилия, за да постигнат онова, което желаят.

Чрез осъществяването на тази програма можем да се преборим с много от предразсъдъците, битувачи в обществото за хората с интелектуални затруднения и можем да накараме тези млади хора по-силно да желаят да управляват и да участват в живота си.

Трябва да отделяме голямо внимание на целите, поставяни от учениците, за да можем да приложим съответните инструменти и да им помогнем да постигнат тези цели.

Хавиер

Хавиер

Моите желания и цели

Какво бих искал да постигна тази година в училище
Какво бих искал да науча

- Да се науча да умножавам правилно
- Да провеждам научни експерименти
- Да пиша с малки букви
- Мечтата ми е да стана готвач: да се науча да приготвям ястия с моята майка
- Бих желал да чета книги и да гледам мистъри филми

Хавиер

Последващо наблюдение и оценка

Срещаме се отново, за да оценим
извършения напредък и да
проверим дали изпълняваме
нашите споразумения

Подпис: Хуго

Подпис: Микел

Подпис: Луиса

Подпис: Инма

Подпис: Хуанхо

В Мадрид..... (дата)

Раул

Раул

Моите желания и цели

Какво бих искал да постигна тази година в училище
Какво бих искал да науча

ДА РАБОТЯ

СЪБИРАНЕ

ЧЕТЕНЕ И ПИСАНЕ

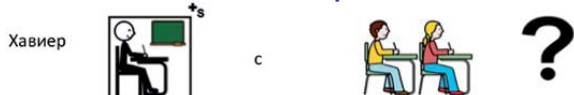

D) Оценяване на напредъка, постигнат по отношение на осъществяването на моите лични цели

Обучителят-фасилитатор ще гарантира осъществяването на целите и дейностите, предложени за всеки ученик. За целта ще свиква редовно срещи за оценка и преглед на напредъка.

В нашия случай, тези срещи с цел преглед се случваха на всеки четири до пет месеца. Стартирахме програма през септември, като първата и следващата среща за отчитане на напредъка бяха съответно през февруари и юни.

Хавиер

Какво научих със своите съученици

Да помагам на други ученици, когато не знаят как да изпълнят заданията
Да си работя сам в класната стая
Да делея с другите и да се грижа за техниката

Какво мога да правя сега по-добре?

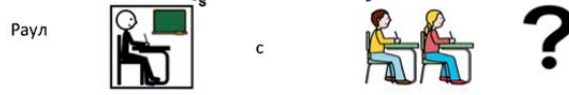

Да пиша с малки букви
Да поздравявам хората, които срещам

Цели и мечти	Нови споразумения
Да се науча да умножавам правилно	1. Да работя с приближение, закръгляване 2. Да работя у дома по 15 минути на ден 3. Да се оправям с парите
Да провеждам научни експерименти	В училище: Научен проект
Да пиша с малки букви	Да пиша винаги с малки букви. У дома по 3 страници всеки ден
Да се науча да готвя	1. Да готвя с моя баща 2. Да готвя вкъщи 3. Да се храня, без да хвърлям храна по земята
Да чета книги и да гледам мистъри филми	Постигнато

Раул

Какво научих със своите съученици

Да се храня в столовата със своите съученици

Какво мога да правя сега по-добре?

Да играя със своите съученици

РАУЛ

ТОВА Е МОЯТА СРЕЩА

1° САМООПОЗНАВАНЕ

Създаване на реалистична представа кой е той.

2° ОБЛАСТИТЕ, В КОИТО ИМАМ НУЖДА ОТ ПОДКРЕПА

Определяне на важни области, в които има нужда от подкрепа и на степента на необходимата подкрепа.

3° „МОИТЕ ЖЕЛАНИЯ И ЦЕЛИ“

Информация за онова, което иска да научи, да постигне, в и извън класната стая ...

4° ОЦЕНКА И ПРЕГЛЕД

Измерване на напредъка, постигнат от него по целите.

1° САМООПОЗНАВАНЕ

Раул ни показва, че най-важните хора в живота му са неговите родители, брат му, няколко учители и съученици.

Харесва му да се занимава със спорт, а не му харесва да се притеснява или да удря, нито пък да забравя очилата си за плуване.

Като своя силна страна идентифицира това, че е добър плувец, а като слаба страна – неспособността си да се успокои.

Може да определи любимо място.

2° ОБЛАСТИТЕ, В КОИТО ИМАМ НУЖДА ОТ ПОДКРЕПА

Нуждае се от подкрепа най-вече да контролира емоциите си и да подобрява социалните си умения.

3° ЖЕЛАНИЯ И ЦЕЛИ

Желанията на Раул: да подобри четенето си, уменията си по математика и да създаде приятелства.

4° ОЦЕНКА И ПРЕГЛЕД

1° САМООПОЗНАВАНЕ

Хавиер ни показва, че най-важните хора в живота му са неговите родители, брат му, няколко учители и съученици.

Той обича да се шегува с хората, да играе на своите карти „Покемон“, да гледа телевизия и дискове. Любими храни: пиле с картофи, паста, пица. Обича да прави фокуси, да ходи на кино, на басейн или на летни лагери. Не обича прояви на агресия: бутане, крещене..., когато някой мести вещите му или когато има храни, които не са му позволени.

Идентифицира като силни страни това, че е забавен, дружелюбен и много добър в играенето в пиеси и в писането на истории. Чист е. Трудно му е да слуша майка си и учителите си и да показва уважение към съучениците си или да спре с шегите, когато го помолят. Трудно му е да споделя с другите и да уважава чуждите вещи.

Може да определи любимо място.

2° ОБЛАСТИТЕ, В КОИТО ИМАМ НУЖДА ОТ ПОДКРЕПА

Най-вече има нужда от подкрепа в дейностите в свободното време въкъщи. Също със социалните и емоционалните умения.

3° МОИТЕ ЖЕЛАНИЯ И ЦЕЛИ

Желанията на Хавиер: да се научи как да умножава добре, да прави научни експерименти, да пише по-добре с малки букви. Мечатата му: да бъде готвач. Би искал да чете книги и да гледа мистъри филми.

4° ОЦЕНКА И ПРЕГЛЕД

Хавиер може да се социализира по-добре със своите съученици. Готви с майка си и баща си. Подобри писането си.

ХАВИЕР

ТОВА Е МОЯТА СРЕЩА

1° САМООПОЗНАВАНЕ

Създаване на реалистична представа кой е той.

2° ОБЛАСТИТЕ, В КОИТО ИМАМ НУЖДА ОТ ПОДКРЕПА

Определяне на важни области, в които има нужда от подкрепа и на степента на необходимата подкрепа.

3° „МОИТЕ ЖЕЛАНИЯ И ЦЕЛИ“

Информация за онова, което иска да научи, да постигне тази година, в и извън класната стая ...

4° ОЦЕНКА И ПРЕГЛЕД

Измерване на напредъка, постигнат от него по целите.

5. Участие в класната стая

” Човек се учи от експериментиране, всичко друго е просто информация.
– Алберт Айнщайн **”**

Образователните центрове са идеална среда, в която ученици да бъдат обучавани в областта на участието. Можем да насърчаваме участие, като предоставяме на учениците подходящите инструменти, за да се учат как да правят избор и да взимат решения, като така се поощрява създаването на нагласи и ценности като чувство на отговорност, уважение към другите, независимост и солидарност. Нещо повече: именно чрез участие човек се научава да участва. Това предполага техниките и динамиките, използвани по време на тези работни сесии, да са базирани на участие, така че учениците да могат лично и непосредствено да изживеят и разберат смисъла на участието. Работейки за гарантиране на тяхното по-силно участие, ние се насочваме към една по-включваща образователна система и към по-голяма самоефективност – с други думи, към по-добро качество на живот за всеки.

Участието изисква волята да се участва, знание и овластяване. Учениците трябва да осъзнаят какво означава да участваш и какво имат предвид обучителите под това: предоставяне на възможности и елиминиране на пречки (когнитивни, езикови и др.). За да се насърчава участие в нашето училище, трябва да осигурим специални места, подпомагащи общуването, сътрудничеството и диалога сред всички нас.

Активното участие е една от характеристиките на „ефективното училище“. (Sandoval 2011, стр. 115). Отчитането на мненията на децата относно ситуации, които ги засягат пряко (процеса на преподаване и учене, училищната среда и обстановка и др.), става задължителен елемент от изграждането на училища с по-голяма степен на участие. Важно е да се взима предвид гласът на нашите ученици и да се гледа на него като на средство за промяна на културата и практиките в образователния център. Тази нагласа предполага учениците да се припознаят като активни, компетентни личности, със знанието и способността да участват във всичко, което засяга

техния живот (Echeita 2008).

Отделянето на внимание върху техния глас означава припознаването им като истински и пълноценни участници в общественния живот (Sandoval 2011).

На базата на програмата „**Чуите нашите гласове!**“ започнахме да осъществяваме програми за укрепване на участието.

Използвани бяха три инструмента:

- Училищният съвет
- Годишният училищен изследователски проект
- Обучение за придобиване на умения за взимане на решения

ИНСТРУМЕНТ 1: УЧИЛИЩНИЯТ СЪВЕТ

Цел: Целта на училищните съвети е да се осигури нарочно място, насърчаващо смислено участие и предоставящо възможност на учениците да изкажат своите мнения, което, по думите на Сандовал (2011), е еквивалентно на използването на нови аргументи, подкрепящи позицията „**нищо, което ни засяга, да не се случва без нас**“ (стр.119). Чрез тази инициатива учениците поемат по-голяма лидерска роля и по-силна способност да изпълнят със смисъл своите преживявания, както и да развият по-голямо чувство за отговорност по време на училищния си живот. Съветът също така е средство за учителите, позволяващо им да припознаят способностите на учениците за участие. (Susinos, 2009)

Заседанията на Училищния съвет са ежеседмични. Прави се оценка с помощта на количествени променливи, като например броя присъстващи ученици, количеството отговори и реакции, генерирани от тях, както и данни, сочещи дали учениците се чувстват комфортно на заседанията или не или дали направените предложения се отчитат надлежно и др.

Участието има своите групови и социални измерения. Когато се прилага в групов контекст, участието предполага даване и изразяване на мненията ни като личности и споделянето им с други членове на групата. Този процес изисква подобрен диалог, разбиране на начина, по който се чувстват другите, съдействие.

Прилаган метод:

Избират се секретар и модератор сред децата, на ротационен принцип. Секретарят води записки. Модераторът напомня на участниците различните части от дневния ред на събранието и дава думата на присъстващите, един по един.

Частите от дневния ред на

НОВИНИ

СЪОБЩЕНИЯ

СЪБОТНО-НЕДЕЛНИ СЪБИТИЯ

събранието са следните:

В частта „Новини“ учениците могат да говорят за различни нови събития по света (или понякога лични събития). Разделът „Съобщения“ касае нещо от ежедневието, което предстои да се случи, а в третата част, „Съботно-неделни събития“, децата могат да изберат най-значимото събитие или събития за тях от края на седмицата.

По време на сесиите се отбелязват присъстващите и те правят самооценка на напредъка, извършен при събирането.

ИНСТРУМЕНТ 2: ГОДИШНИЯТ УЧИЛИЩЕН ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРОЕКТ

Ученици от различни класове участват в годишния училищен изследователски

проект. Възрастта им е между 12 и 15 г. Заедно избират тема за проекта, от три теми, които им се предлагат. След като са обмислили различните варианти, имат възможност да защитят своя избор с доводи, предназначени да убедят останалите. След това се провежда тайно гласуване и се обявява спечелилият проект. Учениците са длъжни да приемат изборния мнозинство проект и активно да работят по него.

ИНСТРУМЕНТ 3: ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА ВЗИМАНЕ НА РЕШЕНИЯ

Тук следваме методологията, описана в Програмата „PENTA: Уча се как сам да решавам проблемите“, създадена от Лус Перес Санчес и Диана Кабесас Гомес и публикувана през 2006 г. от Института за образователни науки „Каласанс“ (the Calasanz Institute of Educational Sciences), Мадрид.

Програмата се състои от следните 10 работни книжки:

1. Въведение в програмата.
2. Мотивирано представяне на програмата.
3. Програмата PENTA
4. Ситуации/проблеми, породени от междуличностни отношения.
5. Ситуации/проблеми, възникващи в домашна среда.
6. Звено за подкрепление.
7. Ситуации/проблеми, възникващи при използване на превозни средства.
8. Ситуации/проблеми, възникващи в квартала.
9. Ситуации/проблеми, възникващи по време на развлекателни дейности.
10. Звено за подкрепление.

Внесохме някои малки промени в програмата, за да отговаря на нашите нужди.

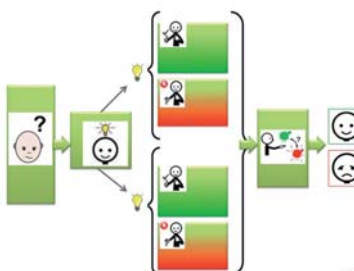
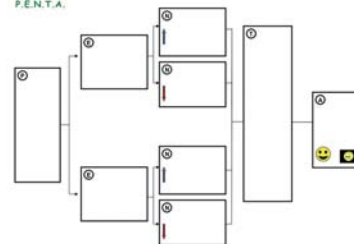

PENTA

- P Да се формулира проблемът
Какъв е проблемът?
- E Да се определят алтернативите
Какво мога да сторя, за да го оправя?
- N Преговори: предимства и недостатъци
Какво може да стане, ако постъпя така?
- T Взимам решения
Кой вариант е най-добрият?
- A Действам и оценявам
Как постъпих? Получих ли се?

PENTA

В КЛАСНАТА СТАЯ:

1. Участвам в определянето на правилата за класната стая.

2. Помогам в избора на предметите, които се преподават в час.

3. Задавам въпроси на учителя, когато нещо не разбирам.

4. Учителите ми се интересуват от моите предложения и идеи.

5. Помогам на своите съученици, когато „забравят“.

6. Мога да избирам дейностите, в които искам да участвам.

7. Учителите ми помагат да изразявам своите дейности.

8. Мога да избирам своите доказки.

9. В класната стая мога да избирам да кого да следя.

10. Обичам да влизам в час.

11. Имам приятели в училище.

12. Какво най-много ти харесва в този предмет?

13. Какво би искал/а да се промени?

В СПОСОБНОСТИ:

14. На обяд мога да си дам от когото пожелая.

15. Помогам при поддържането и разглеждането на масата.

В МЕЖДУЧАСИЕТО:

16. Мога да избирам играта (игрите), в които искам да участвам.

17. Мога да избирам с кого да играя.

18. Решавам своите проблеми помежду си.

19. Учителите са онези, които решават нашите проблеми.

6. Участие на ниво образователен център

Бяха използвани два инструмента:

- Анкети
- Отговорно участие в официални представителни организации

ИНСТРУМЕНТ 1: АНКЕТА ОТНОСНО УЧАСТИЕТО

Цели: Въпросниците са разработени с цел предоставяне на информация относно начина, по който учениците възприемат своето индивидуално участие в образователния център и дали изпитват определено ниво на удовлетвореност. Всеки въпросник е съобразен с това в кой клас е ученикът, един за учениците в средните класове (12–16 г.) и един за учениците от програмата „Преход към живот на възрастни“ и програмата за професионално обучение (16–21 г.).

На по-големите ученици бяха зададени примерни въпроси от „Наръчника за участие на хора с интелектуални затруднения или затруднения в развитието“ („Guide for the participation of intellectually or developmentally disabled persons“) (FEAPS, 2013). Този въпросник беше адаптиран за нуждите на нашия център.

Въпросникът се състои от три групи въпроси. В първата част учениците трябва да отговорят дали имат усещането, че техните мнения и идеи се взимат предвид. Във втория раздел въпросите са дали имат усещането, че наистина участват, а в третия раздел трябва да предложат (с помощта на отворени въпроси) промени за подобряване на дейността в класната стая.

Форматът на въпросите следва скала на Ликерт, адаптирана с пиктограми. Четирите възможни отговора са: „никога“, „понякога“, „често“ и „винаги“.

Анкетата за по-малките ученици беше адаптирана версия на „Наръчник за идентифициране и събиране на данни по въпросите на хората с увреждания“ („The Disability Toolkit for Identifying and Collecting Disability Data“) (Porter, Hacker, Georgeson, Daniels, Martin and Feiler, 2010).

Съгласно този наръчник се прави изследване, с използването на елементи за оценяване на „добрите и

лошите неща в нашето училище“. Адаптиран е към специалните потребности на учениците със затруднения в четенето, писането или общуването. Първо им се задават общи въпроси относно това дали обичат или не обичат да ходят на училище, да си правят домашните или да присъстват на срещи, на които са предмет на обсъждане.

Следват въпроси относно техните преживявания по време на различни училищни дейности (Училищния съвет, училищния стол, междучасията). Също така има въпроси дали харесват различните предмети, преподавани в центъра. Накрая учениците дават мнение дали са изпитвали затруднения по време на тези моменти в училище и кои са предпочитаните от тях работни навици (да учат самостоятелно, в група в класната стая, в групата на техния училищен изследователски проект или индивидуално с учителя).

Прилаган метод:

Въпросникът е разработен в стил, лесен за четене.

В зависимост от потребностите от подкрепа на ученика, анкетата се попълва самостоятелно или с групова помощ.

Учителят или ученикът прочита въпросите. Като се убедим, че учениците ги разбират, те биват приканени да отговорят на тях индивидуално.

В случаите на отворени въпроси в анкетите за по-големите ученици, те също отговарят индивидуално с помощта на своя учител.

Образец на въпросите в анкетата, използвана за програмата „Преход към живот на възрастни“ и програмата за професионално обучение е даден е даден в полето от страни.

ИНСТРУМЕНТ 2: ОТГОВОРНО УЧАСТИЕ В ОФИЦИАЛНИ ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ОРГАНИ

В Училищното настоятелство има представител на учениците. Следните подходи се прилагат спрямо дневния ред на Настоятелството с цел насърчаване на участието на учениците:

- Документите се изготвят в лесно четим стил, за да са

достъпни (дневен ред, бюджети и др.).

- От представителя на учениците се очаква да се срещне с всички класове, за да събере техните идеи и притеснения.
- Представителят на учениците предава техните оплаквания и предложения на Училищното настоятелство.

7. Съвместно участие на различни образователни центрове

Участие чрез Дейности за подкрепа (Доброволческа работа)

За хора с интелектуални затруднения е важно да участват в дейности, предназначени да се помага на другите, защото твърде често тези роли са разменени и именно хора с увреждания обикновено получават помощ

Учениците от нашия образователен център се срещнаха с други ученици от масово училище в същата общност. Заедно те събраха средства за благотворителна финансова помощ за жертвите на природно бедствие, случило се по това време на Филипините. Учениците избраха каузата, за която да се събират средства.

Организирахме Баскетболен спортен ден за стрелба в кош със смесени отбори. Всеки ученик трябваше да намери спонсори за отбора си. Всеки спонсор трябваше да прави дарение при всяка изпълнена стрелба в коша. Събитието беше успешно и всички събрани пари бяха предадени на неправителствената организация.

Повишаване на осведомеността и учене чрез участие: Група младежи в програмата „Стъпка по стъпка“

Проектът за участие „Чуйте нашите гласове!“, в съответствие с целите на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“, желае да подчертае своята мисия да бъде фактор за улесняване и насърчаване на социалното включване на хора с интелектуални затруднения. За целта вярваме, че за подкрепянето на включването и за увеличено участие на хора с увреждания в тяхната ежедневна среда е необходимо да се повиши осведомеността и съзнанието на обществото, и съответно на образователната общност, по отношение на способностите на хората с интелектуални затруднения и затруднения в развитието. Тази цел ще се постигне, като се увеличи познаването от страна на обществото на способностите за участие на тези хора, техните силни страни, правата, задълженията и други въпроси, пред които се изправят. От хората с увреждания и техните съученици зависи предаването и оповестяването на постиженията и способностите, които ги правят пълноценни членове на обществото.

Проектът „Чуйте нашите гласове!“

събра група младежи на възраст между 14 и 18 г., с и без увреждания, за да формират официалната група „Стъпка по стъпка“, в рамките на която ще изпълняват ролята на радетели за включване. Техните цели са обмислянето, разработването и изпълнението на планове за действие за насърчаване на включването и участието на всички хора с интелектуални затруднения.

Създаване на групата:

Тъй като искахме да насърчим участието на млади хора с и без увреждания, решихме да ги съберем в една група. Първото предизвикателство беше да се намери начин за привличане на млади хора без увреждания. Първо потърсихме младежи, които вече са имали контакт с въпроси на хора с увреждания по една или друга причина: имат брат или сестра с увреждания или техните родители работят с млади хора с увреждания. Тези младежи изпълниха ролята на първоначална платформа и в последствие доведоха свои приятели да се присъединят към групата.

Методология:

Участници: Избрани от група младежи (15–18 г.) с или без увреждания, от различни образователни центрове,

масови училища или училища за ученици със специални образователни потребности.

График: Ежемесечни срещи (всеки последен петък от месеца).

Инструменти:

Срещите бяха под формата на игра на асоциации. Това е творческа техника, използвана за стимулиране на нови идеи за решаване на проблеми в рамките на една група.

Различните фази на този процес са следните:

1. Въведение в играта на асоциации: включва обяснение на естеството на срещата, целите ѝ, процедурите, които се спазват и продължителността на работната сесия.
2. Генериране на нови идеи: показват се нагледно на дъска или екран. Идеите за обсъждане винаги се представят във формата на въпрос. Обикновено се поставя измерима цел спрямо съответния брой нови предложени идеи.
3. Подобряване на идеята: тук динамичната роля на модератора на групата е ключова. Това е моментът, в който идеите, изразени от групата, биват прецизирани и синтезирани.
4. Преглед: идеите се свеждат до конкретен списък.

От този момент насетне, след като се определят различните идеи, дадени от групата, започва процесът на изпълнение.

Тидеите, с които излезе нашата група, са следните:

Нашите идеи

Видеоматериал, показващ уменията и способностите на хора с увреждания

Неформални беседи, изнесени от ученици с интелектуални затруднения

Включващи часове по готварство

Конкурси в други училища

Спортни дни в различни образователни центрове (с включващи групи)

Включващо състезание по ходене „Всички на коледа“

Конкурс за разказ, който да се проведе в ...

ИЗМЕРЕНИ РЕЗУЛТАТИ В „СИНДРОМ НА ДАУН, МАДРИД“

I. Участие на ниво образователен център

Използването на програмата „Това е моята среща“ ни помогна да постигнем положителни резултати за всеки ученик. Учениците придобиха по-голямо самопознание и по-силна мотивация да участват в процеса на учене. Нашите ученици почувстваха, че са се изявили като участници и ключови фигури през целия процес и те активно съдействаха при формулирането на целите, които следва да се постигнат.

Отново и отново се видя, че когато нашите ученици получат възможности да участват, те пълноценно се възползват от тях.

През следващата учебна година ще следваме същия курс на действие, като предоставяме повече възможности за участие на ученици във всички области.

Надяваме се, че в хода на стабилно укрепване на способността на учениците за участие, усещането им за благосъстояние и качеството на живот ще се увеличи.

II. Участие в класната стая

С използването на гореописаните инструменти се постигна следният напредък:

Концепцията за Училищния съвет позволи на всеки отделен ученик да повиши своето уважение към другите ученици, да се вслушва повече в другите и да цени приноса на съучениците си. Бавно, но сигурно нивото на ученическо участие и ангажираност нарасна. Присъствието на заседанията също така помогна на учениците да отделят повече внимание на текущи световни събития.

С помощта на Годишния училищен изследователски проект учениците усвоиха нови знания и умения, както и способност да участват. Повиши се и тяхната мотивация и ангажираност по отношение на работата им.

Що се отнася до самата група, тя демонстрира повече сплотеност, мотивация и ентусиазъм, както и необходимост и готовност за учене. Накратко, тя се изяви като група, владееща отлично изкуството на участието.

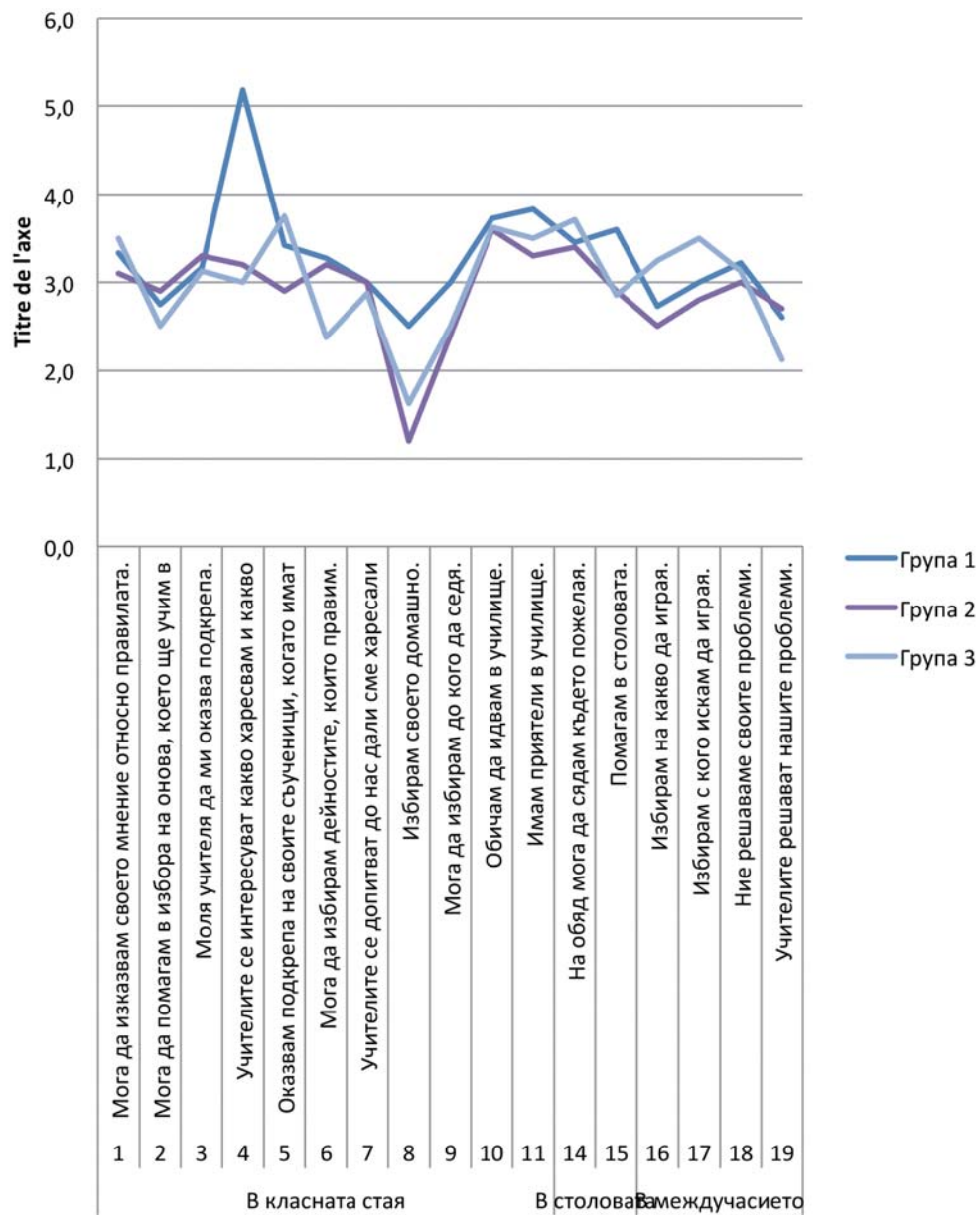
III. Участие на ниво образователен център

Резултатите от анкетата ни накараха да поставим нови въпроси и да осъществим нови планове за действие в нашия център:

- ▶ Успяхме да добием по-прецизна информация относно желанията и специалните потребности на нашите ученици.
- ▶ Направихме промени в организацията на нашето училище: класните занятия и дейностите трябва да се отделят преди края на всеки учебен цикъл.

Резултати

Въпросник за участието

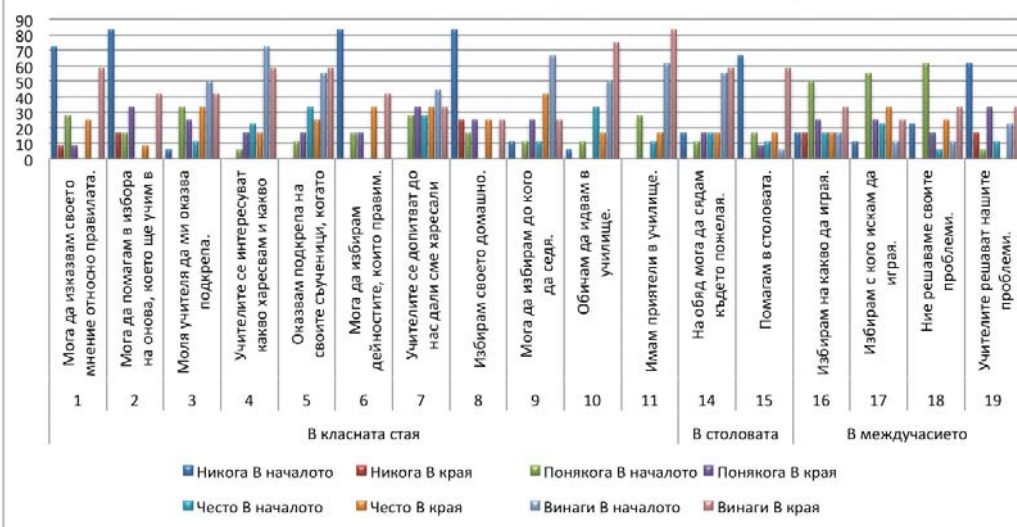
Следват резултатите, получени от двете анкети, проведени в групата „Преход към живот на възрастни“, в началото и в края на учебната година.

При сравнение на резултатите от

анкетата в началото и в края на учебната година, ясно се вижда, че възприятието на учениците в програмата „Преход към живот на възрастни“ е, че са участвали повече (видно от анкетата в края на годината).

СРАВНЕНИЕ МЕЖДУ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНКЕТИТЕ В НАЧАЛОТО И В КРАЯ НА УЧЕБНАТА ГОДИНА – „ПРЕХОД КЪМ ЖИВОТ НА ВЪЗРАСТНИ“

Сравнение между резултатите от анкетата в началото на учебната година и в края на учебната година (Група 1)

ВЪПРОС		НИКОГА: 1	ПОНЯКОГА: 2	ЧЕСТО: 3	ВИНАГИ: 4	ГРУПА 1	ГРУПА 2	ГРУПА 3
В класната стая	1	Мога да изказвам своето мнение относно правилата.				3,3	3,1	3,5
	2	Мога да помагам в избора на онова, което ще учим в училище.				2,8	2,9	2,5
	3	Моля учителя да ми оказва подкрепа.				3,2	3,3	3,1
	4	Учителите се интересуват какво харесвам и какво искам.				5,2	3,2	3,0
	5	Оказвам подкрепа на своите съученици, когато имат нужда от такава.				3,4	2,9	3,8
	6	Мога да избирам дейностите, които правим.				3,3	3,2	2,4
	7	Учителите се допитват до нас дали сме харесали дейностите, които сме правили.				3,0	3	2,9
	8	Избирам своето домашно.				2,5	1,2	1,6
	9	Мога да избирам до кого да седя.				3,0	2,4	2,5
	10	Обичам да идвам в училище.				3,7	3,6	3,6
	11	Имам приятели в училище.				3,8	3,3	3,5
В столовата	14	На обяд мога да сядам където пожелая.				3,5	3,4	3,7
	15	Помагам в столовата.				3,6	2,9	2,9
В междучасието	16	Избирам на какво да играя.				2,7	2,5	3,3
	17	Избирам с кого искам да играя.				3,0	2,8	3,5
	18	Ние решаваме своите проблеми.				3,2	3	3,1
	19	Учителите решават нашите проблеми.				2,6	2,7	2,1

Резултатите от въпросите към анкетираните от групата на по-малката възраст сочат, че повече от 87% от децата харесват да ходят на училище, да си правят домашните и да присъстват на срещи, на които говорят за себе си

Тези ученици са се чувствали комфортно в различни моменти от училищния ден (97%) и не са изпитвали затруднения при справянето с тези моменти. Те обичат да работят сами, в група, в екип по училищен изследователски проект или с учител.

IV. Съвместно участие на образователни центрове

През първите няколко месеца членовете на групата работеха с цел да се опознаят и да се укрепи духът на сплотеност на екипа. Бавно, младите хора започнаха да дават своите предложения. Нашите резултати са представени по-долу.

Следните дейности бяха осъществени след разглеждане на всички представени предложения:

1. Беседи, изнасяни в други училища от ученици с или без увреждания.
2. Изготвяне на видеоматериал за способностите и уменията на хора с увреждания.
3. Изготвяне на видеоматериал, предназначен за широката общественост, представящ програмата „Стъпка по стъпка“ в рамките на проекта „Чуйте нашите гласове!“.
4. Включващи уроци по готварство.

5. Конкурс за разказ.
6. Дни на Включващия спорт (с включващи групи).
7. Конкурс „Стъпка по стъпка“ (вж. видеоматериал).

1. Ученици с или без увреждане говорят в други училища.

Провеدهа се двадесет беседи в различни масови образователни центрове. Беседите бяха изнесени от членове на групата. По време на тях беше обяснен терминът „увреждане“ и бяха включени групови упражнения за повишаване на осведомеността сред широката общественост.

2. Изготвяне на видеоматериал за способностите и уменията на хора с увреждане. Младешите създадоха кратък филм, описващ уменията на хората с увреждане.

3. Изготвяне на видеоматериал, предназначен за повишаване на осведомеността на широката общественост относно програмата „Стъпка по стъпка“ в рамките на проекта „Чуйте нашите гласове!“.

Проект „Стъпка по стъпка“

4. Включващи уроци по готварство.

Тези занятия се провеждат всеки месец. Показани са примери от занятия за приготвяне на пица, мъфини и великденски яйца.

5. Конкурс за разказ.

Младите хора се почувстваха овластени, откривайки, че могат да станат носители на промяна, ако поемат инициативна роля в своя живот.

Down Madrid

BASES I CONCURSO MICRO RELATOS

I Concurso de Micro Relatos para Centros Educativos "Escribir para Incluir"

El objetivo de este concurso es sensibilizar acerca de la inclusión en la sociedad de las personas con discapacidad intelectual desarrollando la capacidad de expresión de los escritores.

BASES

1. Pueden concursar alumnos de 12 a 18 años a través de Centros Educativos del ámbito de la Comunidad de Madrid.
2. Se admitirá, como relato, solo obras por centros educativos.
3. La obra presentada deberá reunir las siguientes condiciones:
 - La temática será la inclusión de las personas con discapacidad intelectual en la sociedad.
 - Se exigirá a todos.
 - No habrá solo presentados ni premiados en otros certámenes o concursos.
 - Todas las obras han de consistir de 100 a 200 palabras con un presupuesto.
 - El formato de la obra será micro relato de 200 palabras máximo.
 - Las obras podrán ser individuales o colectivas.
4. Cada obra debe ser presentada dentro de un sobre que incluirá el trabajo original, una copia en formato digital (Word 2010 o superior) y los datos de contacto del autor. En el exterior de este sobre, se hará constar el nombre del centro al que atiene el autor y el profesorado de contacto del centro.
5. Las obras serán recibidas hasta el 31 de Febrero de 2014 en la siguiente dirección:

COORDINADOR DE MICRORELATOS
 Fundación Síndrome de Down de Madrid
 C/ Carlos de la Chusilla, 15 - 28014 Madrid
6. El Jurado tendrá a su vez en el acto de entrega de premios que se celebrará dentro del XI Certamen Literario Down Madrid.
7. No se devolverán los originales ni los copias de los trabajos participantes ni se mantendrá correspondencia con los autores ni premiados.
8. Los ganadores tendrán los derechos de autor de las obras premiadas, que pertenecerán en exclusiva a la Fundación Síndrome de Down de Madrid.
9. Se otorgará un Primer Premio y Dos Menciones de Honor.
10. La participación en este concurso implica la aceptación de estas bases.

Más información: Bases Public. Tel.: 91 310 3304 ext. 204. jca@fundacionmdm.org

Fundación Síndrome de Down de Madrid siguen en www.fundacionmdm.org

jaimé cabanas (jaimecabanasmdu) on Twitter

<https://twitter.com/jaimecabanasmdu>

¡¡¡¡¡Soy el ganador del concurso de microrrelatos! ... Todos somos iguales, y merecemos que nadie nos infravalore @DownMadrid #Inclusionpasoapaso.

The young people felt empowered as they discovered they can become agents of change if they take a proactive role in their lives.

6. Ден на Включващия спорт (с включващи групи).

7. Конкурс „Стъпка по стъпка“ (вж. видеоматериал)

В конкурса бяха връчени три първи награди и една втора награда сред всички представени проекти.

Първа награда в категория „Наука“:
училище „Св. Анна“, Мадрид.

Наименование на проекта:
„Ние сме генетична мозайка“.

Втора награда в категория „Наука“:
Училище към Британския съвет, Мадрид.

Наименование на проекта:
„Награда за изкуство „Източник на бъдещи учени““: Колеж „ЛаСал – Сан Рафаел“, Мадрид (Colegio LaSalle-San Rafael).

Наименование на проекта:
„Заедно сме“ (“Going around Together”).

Награда в категория „Спорт“:
колеж „Тринити“, Мадрид.

Наименование на проекта:
„Включване в спорта“.

V. Участие чрез доброволческа работа в различни събития във Фондацията

- Отбелязване на годишнината от създаването на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“
- Ден на отворените врати на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“

- Ден под надслов „Остави отпечатък, показващ, че те е грижа“ (“Leave a Caring Mark”)

- Награди, присъдени по време на отбелязването на двадесет и петата годишнина от създаването на Фондация „Синдром на Даун, Мадрид“

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ ПО ТЕМАТА „УЧАСТИЕ“

Ainscow, M., Booth, T. and Dyson, A. (1999). Inclusion and exclusion in schools: listening to some hidden voices. En K. Ballard, (Ed), *Inclusive education. International voices on disability and justice*, (pp.139–152). Londres: Falmer Press.

Ainscow, M., Booth, T. and Dyson, A. (2006). *Improving schools, developing inclusion* London: Routledge.

Booth, T. and Ainscow, M. (2000) *Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva. Index for inclusion*. Madrid: Consorcio para la educación inclusiva.

Echeita, G. (2008). Inclusión y exclusión educativa. “Voz y quebranto”. REICE–Revista electrónica Iberoamericana sobre calidad, eficacia y cambio en educación, 6(2), 9–18.

Echeita, G. (2010). *Repensar políticas y prácticas para promover la educación inclusiva. Barreras para el acceso, la permanencia, el aprendizaje y la participación en educación secundaria*. Trabajo presentado en las VIIª Jornadas de cooperación con Iberoamérica sobre educación especial e inclusión educativa, París.

Echeita, G., Simón, C., López, M. y Urbina, C. (2013) Educación inclusiva. Sistemas de referencia, coordenadas y vórtices de un proceso dilemático. En M.A. Verdugo. Psicología y Discapacidad. (pp. 329–358). Salamanca: Amaru.

FEAPS (2009). La educación que queremos. Situación actual de la inclusión educativa en España. Madrid: FEAPS. Available at: <http://www.feaps.org/archivo/publicaciones-feaps/libros/coleccion-feaps/297-la-educacion-que-queremos-situacion-actual-de-la-inclusion-educativa-en-espana.html>
Última consulta en diciembre de 2013.

FEAPS (2012). Cuaderno de buenas prácticas. HORA para la Inclusión. Herramienta orientada a la reflexión y la acción para el desarrollo de la inclusión desde los centros de educación especial. Madrid: FEAPS. Available at: <http://www.feaps.org/archivo/publicaciones-feaps/libros/cuadernos-de-buenas-practicas/1285-hora-para-la-inclusion.html>
Última consulta en diciembre 2013.

FEAPS (2013). Cuaderno de buenas prácticas. ¡Participa! Guía de participación de las personas con discapacidad intelectual o del desarrollo. Madrid: FEAPS. Disponible en: <http://www.feaps.org/archivo/publicaciones-feaps/libros/cuadernos-de-buenas-practicas/1623-ip-a-r-t-i-c-i-p-a-guia-de-participacion-de-las-personas-con-discapacidad-intelectual-o-del-desarrollo.html>
Última consulta en diciembre de 2013.

Fundación Síndrome de Down (2013). Proyecto general anual del centro de educación especial Carmen Fernández Miranda. Documento interno, Fundación Síndrome de Down.

Motxila 21 (2012). *LipDub que no es un LipDub (No somos distintos)* [Videoclip]. Navarra.

Murillo, F. y Krichesky, G. (2012). El proceso del cambio escolar. Una guía para impulsar y sostener la mejora de las escuelas. *Revista Iberoamericana sobre calidad, eficacia y cambio en educación*, 1 (10), 26–43.

Porter, J., Hacker, J., Georgeson, J., Daniels, H., Martin, S. y Feiler, A. (2010). *Disability toolkit for identifying and collecting disability data*.

Puig, J.M. (2012). La cultura moral como sistema de prácticas y mundo de valores. En J.M. Puig et al, *Cultura moral y educación* (pp.87–105). Barcelona: Graó.

Sandoval, M. (2011). Aprendiendo de las voces de los alumnos y Alumnas para Construir una Escuela Inclusiva. *REICE- Revista Iberoamericana sobre calidad, eficacia y cambio en educación*. 9(4), 114–125.

Schalock, R. y Verdugo, M. A. (2007). El concepto de calidad de vida en los servicios y apoyos para personas con discapacidad intelectual. *Siglo Cero*, 38(4), 21–36.

Susinos, T. (2009). Escuchar para compartir. Reconociendo la autoridad del alumnado en el proyecto de una escuela inclusiva. *Revista de Educación*, 349, pp. 119–136.

UNESCO (1994). Declaración de Salamanca y marco de acción para las necesidades educativas especiales. París: UNESCO. Disponible en: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_S.PDF
Última consulta en diciembre de 2013.

UNESCO (2003). Superar la exclusión mediante planteamientos integradores en la educación. Un desafío, una visión. Documento conceptual. París: UNESCO. Disponible en: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001347/134785s.pdf>
Última consulta en diciembre de 2013.

UNICEF COMITÉ ESPAÑOL (2006). Convención sobre los derechos del niño. Madrid: UNICEF. Disponible en: http://www.unicef.es/sites/www.unicef.es/files/CDN_06.pdf
Última consulta en diciembre de 2013.

Други интересни ресурси:

<http://www.redasociativa.org/creandofuturo> :
Página web de la Red de Educación para la Participación Juvenil. De entre los materiales que ofrecen en el apartado “Descarga de materiales”, destacamos: <http://congdeextremadura.org/w/wp-content/uploads/2014/05/EL-RETO-DE-LA-PARTICIPACION.pdf>

<http://www.educacion.alboan.org/es/categories/1200/materials> :
Disponen de materiales específicos para trabajar la participación en el aula

<http://www.cuadernointercultural.com/> :
Página web de Cuaderno Intercultural, Recursos para la interculturalidad y la educación intercultural. En el apartado “Dinámicas para necesidades generales y especiales” incluye una gran variedad de dinámicas y propuestas adaptables a la temática de la participación.

<http://www.cuadernointercultural.com/dinamicas-y-juegos/necesidades-generales-y-especiales/>

<http://www.integrayparticipa.es/es/proyecto/>

<http://www.todosporlaparticipacion.org/>

<http://www.fundacionbertelsmann.org/cps/rde/xchg/SID-47273800-0DADA243/fundacion/hs.xsl/6335.htm>

<http://www.trama.org/proyecto-de-participaci%C3%B3n-juvenil-en-programas-sociales>

Listening Together (Lumos): A resource containing practical advice and ideas for creating a suitable environment for child participation.

www.wearelumos.org/stories/turning-words-action

„ИНКЛУЖЪН ЮРЪП“

„Инклужън Юрп“ е европейска мрежа от сдружения, представляващи лица с интелектуални затруднения и техните семейства в 36 европейски държави. От 1988 г. насам „Инклужън Юрп“ се бори за равни права и пълноценно включване на хората с интелектуални затруднения и техните семейства във всички аспекти на живота.
www.inclusion-europe.org.

„ЮРОЧАЙЛД“

„Юрочайлд“ е мрежа от организации и лица, работещи в цяла Европа, за подобряване на качеството на живот на децата и младежите. Дейността на „Юрочайлд“ почива върху принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на детето.
www.eurochild.org.

ФОНДАЦИЯ „СИЙДЪР“, БЪЛГАРИЯ

Фондация „Сийдър“ е българска организация с нестопанска цел, регистрирана през 2005 г., чийто предмет на дейност е деинституционализацията: процесът на закриване на големи специализирани институции за деца и възрастни с физически и интелектуални затруднения и заменянето им с услуги от семеен тип, базирани в общността.
<http://www.cedarfoundation.org/en/>.

„КУИП – СДРУЖЕНИЕ ЗА ПРОМЯНА“, ЧЕХИЯ

Гражданското сдружение КУИП е учредено през 2003 г. за подкрепа на развитието на качество и добри практики в социалните услуги, за насърчаване на образованието в тази област и за насърчаване на осведомеността и правата на ползвателите на социални услуги, особено на лица с интелектуални затруднения и специални потребности.
<http://www.kvalitavpraxi.cz/en/>.

ФОНДАЦИЯ „СИНДРОМ НА ДАУН, МАДРИД“, ИСПАНИЯ

Мадридската фондация „Синдром на Даун“ е организация с нестопанска цел, чиято мисия е постигането на индивидуална независимост на лица със синдром на Даун или с други интелектуални затруднения и на тяхното пълноценно социално включване. www.downmadrid.org.

В сътрудничество с „Лумос“: www.wearelumos.org.
Лумос работи в подкрепа на 8 милиона деца в институции по целия свят, за да възвърне правото им на живот в семейство и да спре институционализацията на деца.

С финансовата подкрепа на програмата на Европейската комисия „Основни права и гражданство“.